

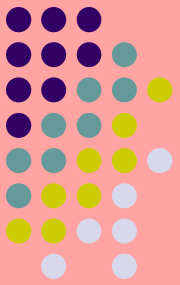

Влада як центральна категорія

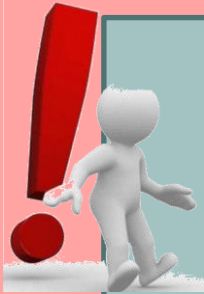
політичного аналізу

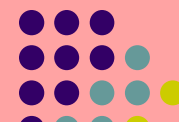
- 1 Влада як соціальний феномен
- 2 Структура влади
- 3 Класифікація влади
- 4 Сутність політичної влади, її форми
- 5 Функції політичної влади
- 6 Основні риси політичної влади
- 7 Легітимність політичної влади
- 8 Теорія поділу влади

КРАТОЛОГІЯ

(від грець. *κράτος* –
влада, сила і *logos* –
слово, поняття, вчення)
- **сукупність знань
про владу**

Влада — це реальна можливість здійснювати свою волю, нав'язуючи її іншим людям

Г. Лассуел: «Влада — це участь у прийнятті рішень»

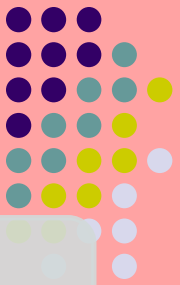
Влада — це вплив однієї частини суспільства (індивідів, групи) на поведінку інших у бажаному для себе напрямку

ВЛАДА

ЗАКОННІСТЬ

СУВЕРЕНІТЕТ

Підходи до трактування поняття влади

Телеологічний

- засіб досягнення поставлених цілей і одержання результатів

Реляціоністський

- відношення між двома партнерами, коли суб'єкт впливає на об'єкт

Системний

- об'єднувач всіх елементів політичної системи

Біхевіористський

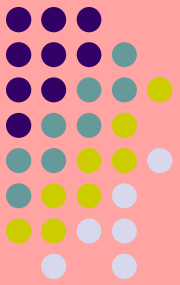
- особливий тип поведінки: одні люди командують, а інші підкоряються

Інструменталістський

- можливість використання певних засобів, зокрема, насильства

Марксистський

- панування одного класу над іншим на основі майнової та соціальної нерівності

Підходи до трактування причин владних відносин

Біологічний

**влада
притаманна
біологічній
природі
людини**

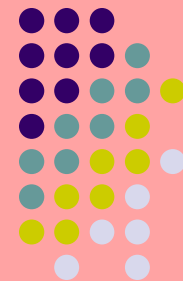
Антропологічний

**влада
притаманна
суспільній
природі
людини**

Політологічний

**влада
з'являється
лише на
певних етапах
розвитку
суспільства**

Структура поняття влади

РЕСУРСИ

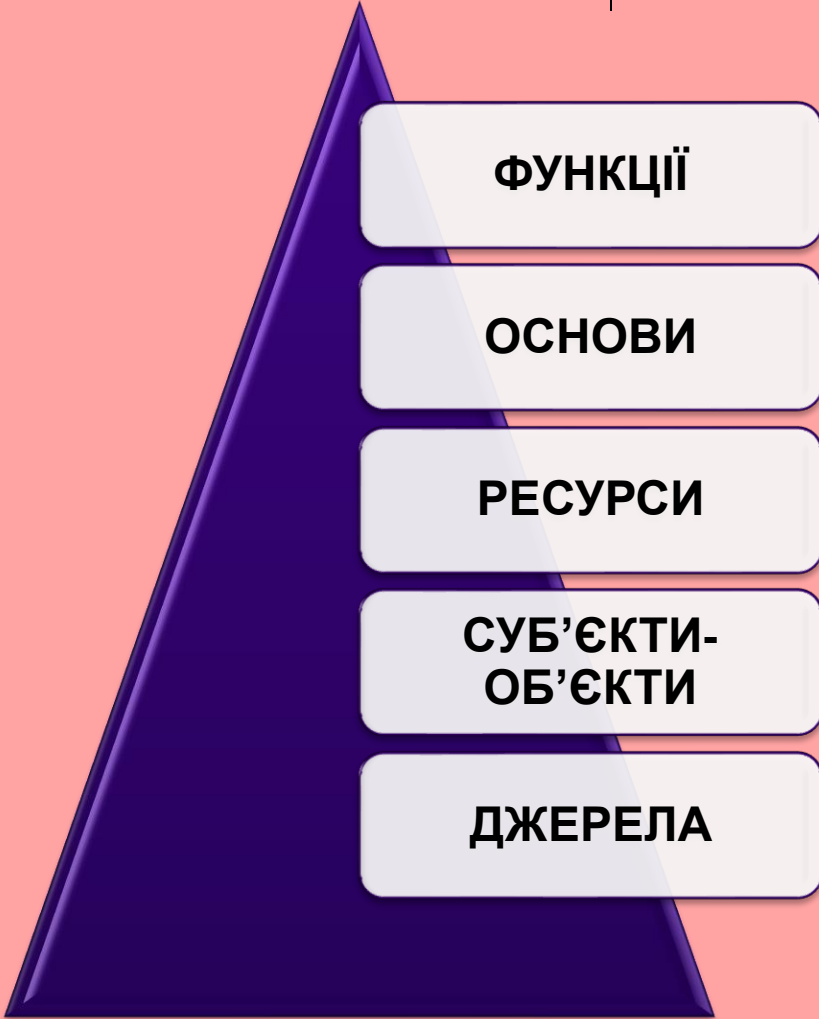
A teal pyramid diagram with five horizontal white boxes stacked vertically. The boxes contain the following text from top to bottom: РЕСУРСИ, НОРМИ, ПІДКОРЕННЯ, НАКАЗ, and НАЯВНІСТЬ ПАРТНЕРІВ.

НОРМИ

ПІДКОРЕННЯ

НАКАЗ

НАЯВНІСТЬ
ПАРТНЕРІВ

ФУНКЦІЇ

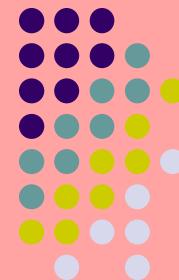
A purple pyramid diagram with five horizontal white boxes stacked vertically. The boxes contain the following text from top to bottom: ФУНКЦІЇ, ОСНОВИ, РЕСУРСИ, СУБ'ЄКТИ-ОБ'ЄКТИ, and ДЖЕРЕЛА.

ОСНОВИ

РЕСУРСИ

СУБ'ЄКТИ-
ОБ'ЄКТИ

ДЖЕРЕЛА

Суб'єкт влади

**сторона з переважним
впливом:**

- **народ**
- державний орган
- окремий індивід наділений владою

Об'єкт влади

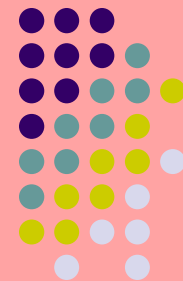
**сторона, яка зазнає
впливу:**

- **народ**
- окремий індивід

***Демократичне
суспільство***

Ресурси влади

**РЕСУРСИ ВЛАДИ —
фактичні та потенційні
засоби здійснення влади**

Ресурси знаходяться між
суб'єктом і об'єктом влади і
«матеріалізують» відносини
залежності між ними.

Економічні

Соціальні

**Види
ресурсів
влади**

Демографічні

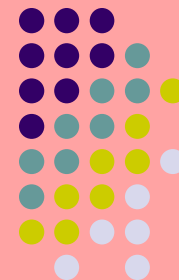
**Політико-
правові**

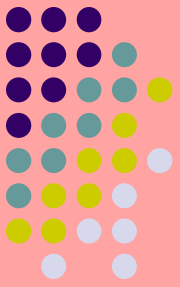
Інформаційні

Силові

Класифікація влади (за сферами суспільного життя):

1

- економічна

2

- соціальна

3

- духовно-інформаційна

4

- військова

5

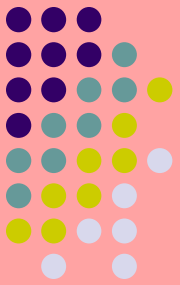
- сімейна

6

- **політична**

влада права

тиранія

олігархія

політія

автократія

аристократія

меритократія

партократія

плутократія

охлократія

технократія

монархія

теократія

тимократія

бюрократія

ідеократія

етнократія

анархія

ПОЛІТИЧНА ВЛАДА — це реальна здатність одних суб'єктів політики проводити свою волю стосовно інших за допомогою правових і політичних норм

**Державна
влада**

**Форми здійснення
політичної влади
(за суб'єктами)**

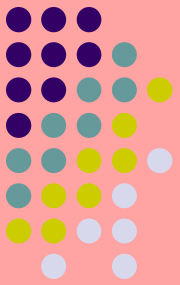

**Влада
громадських
організацій**

**Влада органів
місцевого
самоврядування**

Функції політичної влади

Управлінська

- керівництво та управління суспільством

Інтеграційна

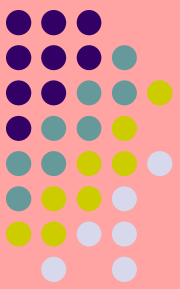
- узгодження інтересів всіх соціальних груп

Оптимізаційна

- оптимізація політичної системи відповідно до цілей і завдань правлячих сил

Стабілізуюча

- забезпечення політичної стабільності в країні

Легітимність політичної влади

ЛЕГІТИМНА ВЛАДА — влада, що
визнається більшістю народу

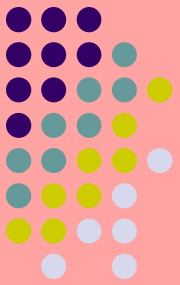
legalis

≠

legitimus

законний

Ознаки легітимності політичної влади

Ліберально- демократична позиція

- **легітимною є влада, яка сформована в результаті законних, демократичних процедур**

Позиція політичного реалізму

- **легітимність влади полягає в її здатності підтримувати в суспільстві стабільність**

ІДЕАЛЬНІ (ЧИСТІ) ТИПИ ЛЕГІТИМНОСТІ ПОЛІТИЧНОЇ ВЛАДИ

МАКС ВЕБЕР
(1864-1920)

Традиційний тип

**Харизматичний
тип**

**Раціонально-
легальний тип**

- ґрунтується на авторитеті традицій і звичаїв
- підвладні сприймають владу як належну, бо так було завжди, вони вірять у непорушність і святість здавна існуючих порядків
- найстійкіша легітимність, оскільки сталими є самі традиції і звичаї

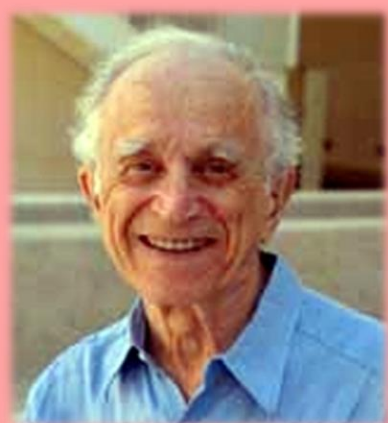
ХАРИЗМАТИЧНИЙ ТИП легітимності:

- ґрунтується на вірі у незвичайні якості і здібності, винятковість правителя
- притаманний суспільствам з невисоким рівнем розвитку демократії і політичної культури
- нерідко виникає у кризові періоди
- свідомо культивується велич самої особи керівника

РАЦІОНАЛЬНО-ЛЕГАЛЬНИЙ ТИП легітимності:

- базується на переконанні у законності (легальності) й доцільності (раціональності) існуючої влади
- органи влади та їхні керівники обираються через демократичні процедури й відповідальні перед виборцями
- правлять не видатні особистості, а закони
- основний тип легітимності в сучасних демократичних державах

ТИПИ ЛЕГІТИМНОСТІ ПОЛІТИЧНОЇ ВЛАДИ

ДЕВІД ІСТОН
(1917-2014)

**Ідеологічна
легітимність**

**Структурна
легітимність**

**Персональна
легітимність**

**Легітимація – зростання
підтримки населення**

**Делегітимація – втрата
підтримки громадян**

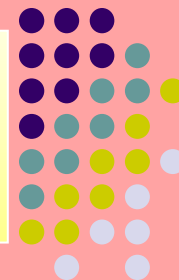
**Джерела легітимації
влади**

участь громадян у правлінні

ефективна діяльність влади

застосування сили

Теорія поділу влади (Дж. Локк, Ш.-Л. Монтеск'є)

Джон Локк

Державна влада

Законодавча

**Виконавча
(судова)**

**Федеративна
(союзна)**

Шарль Луї Монтеск'є

Державна влада

Законодавча

Виконавча

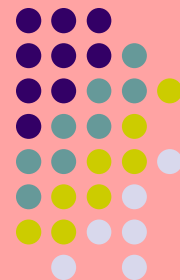
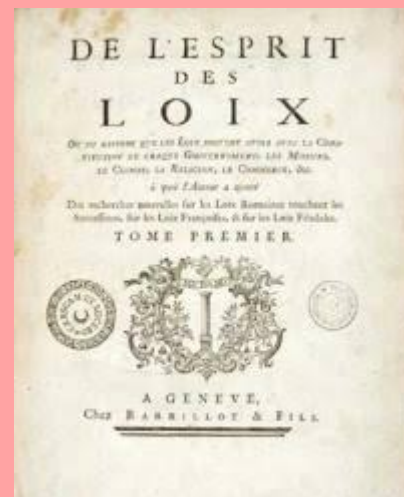
Судова

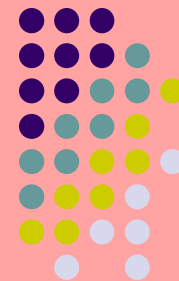
**СИСТЕМА
СТРИМУВАНЬ І ПРОТИВАГ**

(1689-1755)

**«Про дух
законів»**

Дякую за увагу!

